

Prehľadová práca

Evolúcia človeka a cisársky rez

Human evolution and Caesarean delivery

Erik Dosedla¹, Pavel Calda²

¹Gynekologicko-pôrodnická klinika LF UPJŠ, Nemocnica Košice-Šaca, a. s., 1. súkromná nemocnica, Slovenská republika

²Gynekologicko-pôrodnická klinika VFN a 1. LF UK, Praha

Korešpondenčná adresa: MUDr. Erik Dosedla, Ph.D., MBA, Gynekologicko-pôrodnická klinika LF UPJŠ, Nemocnica Košice-Šaca, a. s., 1. súkromná nemocnica, Lúčna 57, 040 15 Košice-Šaca, Slovenská republika, tel.: +421 55 7234 202, e-mail: erik.dosedla@nemocnicasaca.sk

Publikováno: 20. 1. 2020

Actual Gyn 2020, 12, 6

Přijato: 12. 1. 2020

ISSN 1803-9588

Akceptováno: 15. 1. 2020

© 2020, Aprofema s.r.o.

Článek lze stáhnout z www.actualgyn.com

Citujte tento článek jako: Dosedla E, Calda P. Evolúcia človeka a cisársky rez. Actual Gyn. 2020;12:6

Dlhý a bolestivý pôrod u človeka je fylogenetická výnimka. Vysoká materská mortalita je humánnym fenoménom. Nebezpečné a život ohrozujúce narodenie dieťaťa je v rozpore s biogenetickým imperatívom, z ktorého vyplýva, že reprodukcia je konečným cieľom každého jednotlivca a motorom evolúcie. Špecifiká pôrodu u človeka si vyžadujú pri pôrode asistenciu druhej osoby. Tento fakt vysvetľuje hypotéza pôrodnickej dilemy ako evolučný kompromis medzi bipedálnou chôdzou a pôrodom. Podľa najnovších poznatkov síce úzka panva nie je výhodná pre pôrod, ale zase poskytuje lepšiu podporu pre vnútrobrušné orgány ako aj veľký plod počas dlhej prenatálnej periódy.

Vysoká materská a novorodenecká mortalita viedla ľudstvo k zavádzaniu rôznych medicínskych postupov na jej zníženie. Moderný cisársky rez môžeme považovať za najvýznamnejší pokrok v pôrodníctve. V blízkej budúcnosti sa viac ako polovica ľudstva

bude rodiť cisárskym rezom. V súčasnosti sa preto zvýšená miera cisárskych rezov môže interpretovať ako dôsledok nesúlady medzi našim vývojovým dedičstvom a súčasnými životnými okolnosťami. Vykonávame relatívne bezpečné cisárske rezy, na základe čoho sa pôrod vymanol prirodzenej selekcii namierenej voči príliš úzkej panve rodičky a príliš veľkej hlavičke plodu.

Cisárskymi rezmi sme obišli prirodzenú selekciu a teda sme menej adaptabilný, avšak tieto nedostatky nahrádza moderný spôsob života.

Cieľom evolučného zdôvodnenia nie je skritizovať lekárske zásahy, ani aplikovať naturalistické ideály na modernú spoločnosť, ale pochopiť prechod zložitých biosociálnych interakcií a informovať o politikách v oblasti verejného zdravia a výskumu.

Práca bola podporená grantom MZ ČR – RVO VFN 64165.